

Veure'ns part d'un món - Catarsi

Cristina Garcia

Homenatge a Giulia Adinolfi als 40 anys de la seva mort

Giulia (Salerno, 1930 – Barcelona, 1980) va néixer en el si d'una família antifeixista i va créixer dins un edifici construït al *Cinquecento*, els balcons interiors del qual eren escenari de trobades i complicitats veïnals. Amb 15 anys ja militava al *Partito Comunista Italiano*, i tal vegada un dels motius que va portar-la a estudiar filologia hispànica va ser l'admiració pels republicans espanyols.

En el cas de la Giulia, la fermesa de principis va conèixer des dels inicis amb una envejable capacitat d'estudi precís, constant i reflexiu, arribant a formar part de l'*Istituto Italiano per gli Studi Storici* fundat pel mateix Benedetto Croce.

En viatjar per primera vegada a Barcelona amb una beca d'estudis va conèixer a Manuel Sacristán, dirigent del PSUC en la clandestinitat, amb qui va casar-se a Nàpols al 1957, va tenir una filla al 1958 i no se'n va separar mai. Així, la Giulia va quedar-se a viure en la discreció de la Barcelona clandestina, tancant les portes d'un possible futur prometedor com a intel·lectual del PCI.

Després de treballar en un institut, va passar les proves per a obtenir una plaça de professora no numerària de literatura espanyola a la Universitat Autònoma de Barcelona. Els seus alumnes afirmen que es tractava d'una professora rigorosa i brillant – muntanyes d'apunts que preparaven cadascuna de les seves classes en són testimonis directes.

Pel que fa a la política, durant els anys 60, a l'interior del PSUC, va contribuir a la creació del Moviment Democràtic de Dones i de la revista *Nous horitzons*, on al 1967 va publicar, sota pseudònim, el seu primer article titulat «Per un plantejament democràtic de la lluita de les dones», en el que ja s'insinuaven algunes de les idees que la Giulia desenvoluparia durant l'eclosió del moviment feminista a Barcelona. Algunes de les claus serien la impossibilitat de solucionar la discriminació cap a les dones en el marc de la mateixa societat que la sustenta, o la infravaloració dels problemes generals de la societat en les lluites femenines.

Durant els últims anys de la seva vida va fundar la revista *Mientras tanto* amb Manuel Sacristán i va participar en la creació de la Federació d'Ensenyament de CC.OO.. La seva forma de comprendre i de participar en política consistia en aportar reflexions, idees i capacitat d'acció a l'organització d'aquelles persones que pretenien guanyar autonomia democràtica sobre les seves pròpies vides.

Jornades Catalanes de la Dona (1976)

Unes 4.000 dones van passar, entre el 27 i el 30 de maig de 1976, pel paranimf de la Universitat de Barcelona en aquella històrica jornada feminista. Allà van prendre consistència les reivindicacions que fins avui caracteritzen el moviment: igualtat laboral amb els homes, socialització del treball domèstic, llei del divorci, lliure disposició del propi cos, mètodes anticonceptius, avortament legal i gratuït...

(...)és necessari lligar la lluita per l'alliberament de la dona a la lluita per unes relacions socials no alienades.

La Giulia – diagnosticat ja el càncer que acabaria amb la seva vida pocs anys més tard – va assistir atentament a les Jornades, formant part d'aquell esperit d'anhelats aires de canvi i d'organització femenina, però sense renunciar a distanciaments crítics ni a una visió de totalitat social. Més enllà de les demandes de programa feminista, intentava comprendre en profunditat el seu moment històric. Durant aquelles jornades, la Giulia va escriure:

La societat capitalista avançada, front les exigències d'alliberament sexual dels joves i de les dones respon amb una tolerància que no és alliberadora sinó que es funda en relacions socials alienades, competitives i violentes i les reproduïx en la vida sexual [...] És decisiu afirmar que no pot haver-hi un autèntic alliberament sexual sense un complet alliberament de l'home. Però també és necessari lligar la lluita per l'alliberament de la dona a la lluita per unes relacions socials no alienades.

Més de 40 anys després, les seves paraules tenen un aura profètica i familiar. Adinolfi compartia amb el seu compatriota Pier Paolo Pasolini, de qui va traduir *La Divina Mimesi* en aquell mateix any, la preocupació front les transformacions antropològiques individualistes que estaven tenint lloc entre les classes populars.

Al seu text titulat «Sobre les contradiccions del feminisme» (1979), on va introduir el concepte de «subcultura femenina», la Giulia proposava «no llençar l'aigua bruta amb el nen a dins», és a dir, no magnificar acríticament ni naturalitzar certs rols femenins tradicionals, però tampoc refusar-los en nom d'una cultura masculina i burgesa. En les dones hi havia valors com la paciència i la cura, que podien ser importants a l'hora de frenar la ruptura de vincles populars provocada pel consumisme. La proposta de la Giulia consistia en fer d'aquests valors, conscientment, cosa d'homes i de dones.

Just abans de morir, al número 2 de la revista *Mientras tanto*, Adinolfi va publicar «Sobre *subcultures femenines* (I)», text en el qual afirmava estar començant un discurs que algú hauria de revisar i continuar amb millors instruments. El camí segueix obert.

La vida quotidiana recuperada

La vida quotidiana té la seva pròpia experiència, el seu propi coneixement, el seu propi horitzó, les seves previsions, les seves repeticions i també les seves excepcions, els seus dies comuns i festius. La quotidianitat no ha d'entendre's en oposició a allò que constitueix la norma, a la festivitat, a allò excepcional en la Història; la hipòstasi de la vida quotidiana com a banalitat en contrast amb la història com a excepció, és ja el resultat de certa mistificació.

Aquestes línies del filòsof txec Karel Kosik sobre la vida quotidiana, extretes de l'obra *Dialèctica del concret* (1963), s'assemblen força a la comprensió que d'aquesta s'insinuava als textos de la Giulia, i que contrasta amb les teories que opten per la supressió de la vida quotidiana.

«La socialització del treball domèstic en un món sense vocació social és una catàstrofe», escrivia

En aquestes coordenades tenen valor les reflexions d'Adinolfi sobre el treball domèstic, dictades pocs dies abans de morir i recollides al número 3 de la revista *Mientras tanto* (1980). La qüestió era objecte d'ampli debat en els moviments feministes d'aquells anys, optant en la majoria d'ocasions per deixar enrere la divisió sexual del treball i assalariar o suprimir el treball domèstic, entès com a pur mecanicisme repetitiu i de simple reproducció. En aquelles poques línies esquemàtiques la Giulia posava de relleu, per aquelles persones que es consideressin revolucionàries, el valor que podia arribar a tenir una reapropiació conscient del treball no mercantil (sovint realitzat per dones).

«La socialització del treball domèstic en un món sense vocació social és una catàstrofe», escrivia, tal vegada observant com les multinacionals pretenien esperonar i cooptar els malestars femenins i les reivindicacions feministes incitant al consumisme de les mestresses de la llar mitjançant ofertes de tot tipus de productes i empreses de neteja, de cura dels infants i dels ancians, productes de bellesa...

Pilar Fibla ho escrivia així al número 6 de *Mientras tanto* (1981):

La dona com a potencial consumidora, els treballs realitzats per dones dins la família passaven a ser realitzats per mà d'obra assalariada en un món insolidari. Guarderies-pàrking, residències...

Per la Giulia, aquesta no era la solució pròpia d'una comunitat més democràtica, cuidadora, poderosa i fraterna.

D'una forma més descarnada i general, expressava aquestes inquietuds a les seves notes personals del 1976, fetes públiques al número 40 de *Mientras tanto* (primavera de 1990):

Un miratge: inventar-se una altra personalitat per sortir de la pròpia, ser diferent per fugir una vegada més d'un mateix, enganyar-se amb una alteritat que és un somni adolescent [...] La vida no és, al contrari, la suma infinita de coses petites, que existeixen fugaçment, que ens envolten, que ens acompanyen i que nosaltres oblidem, ignorem, trepitgem, destruïm, per falta d'amor? Ser un altre és inventar-se de nou, eixamplant una vegada més el nostre lloc en comptes de veure'ns part d'un món, d'un lloc d'un temps en el que viuen altres éssers, en el que existeixen altres coses, amb les que estem lligats i a les que devem atenció.

Aquesta pulsio desarrelada que encaixa tan bé amb el desig de consum constant excitat per la publicitat, de fugida endavant com una suposada ruptura alliberadora amb tradicions del passat, constitueix una representació encertada de la consciència de la nostra època històrica. Una època històrica que no constitueix un «nosaltres» que creï el món de forma respectuosa amb el planeta i la humanitat mateixa.

(Tot i que no sigui un remei miraculós, la crítica pot ser una defensa contra la voracitat integradora del sistema contra el que volem estar.

Sentit de la realitat i capacitat de resistència

Les persones que van conèixer a la Giulia sovint ressalten la seva personalitat discreta i mesurada (va escriure per a sí mateixa infinites vegades més del que va fer públic) com una característica poc pròpia d'una intel·lectual política. És possible que aquesta valoració, en realitat, digui molt menys de la Giulia que de les nostres pròpies expectatives de lideratges mediàtics i avantguardistes que passen per alt el treball constant, petit i pacient. Pilar Fibla escrivia el següent:

L'atreviment i la independència de pensament poden ser una opció per algunes dones, suggestiva perquè fa sentir la il·lusió de trencar cadenes, però no una perspectiva real pel conjunt de les dones. Tot i que no sigui un remei miraculós, la crítica pot ser una defensa contra la voracitat integradora del sistema contra el que volem estar. En la «subcultura femenina» hi trobarem un parell de valors que poden servir: sentit pràctic (sentit de la realitat contra els falsos miratges que fabriquem) i capacitat de resistència (per patir – Elena Francis -, també per lluitar). Bona combinació pels temps que corren.

Foto de portada: Extreta del [bloc](#) d'Àngels M. Castells